

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ“

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2016 ГОДИНА

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ“

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД

ЗА

ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2016 ГОДИНА

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2016 ГОДИНА

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД НА АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ” ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2016 ГОДИНА

През 2016 година Асоциация „Прозрачност без граници” навърши 17 години от своето основаване. Организацията бе учредена през 1998 година като първото национално представителство на Transparency International в Югоизточна Европа. През този период Асоциацията натрупа значителен капацитет за създаване и реализиране на проекти за противодействие на корупцията, за промотиране на стандартите за добро управление в дейността на публичните институции и успя да си изгради авторитет на професионално работеща, политически безпристрастна и активна гражданска организация.

През изминалите години Асоциация „Прозрачност без граници” създаде широк кръг от поддръжници и може да разчита на голям брой независими експерти от различни области на науката и обществения живот, които участваха при изпълнението на проектите и инициативите на организацията. Установените контакти с национални и международни институции бяха разширени с контакти със структури на гражданското общество и медиите, а Асоциацията си спечели име на уважавана и стабилна организация.

През 2016 година Асоциация „Прозрачност без граници” продължи да осъществява активно дейността си, свързана с противодействие на корупцията на национално, регионално и международно ниво. Всички проведени програми и инициативи на Асоциацията бяха непосредствено подчинени на изпълнението на задълженията ѝ във връзка с реализацията на мисията ѝ, основните приоритети в работата ѝ, както и с основните цели и задачи, залегнали в Устава ѝ.¹

---

¹ Мисия на Асоциация „Прозрачност без граници”, произтичаща от статута ѝ на българско представителство на Transparency International: обединяването на усилията на държавните институции, местните власти, представителите на гражданското общество, частния сектор и медиите с цел провеждането на системни реформи и предприемането на конкретни действия срещу разпространението на корупцията в страната.

Основните приоритети в работата на Асоциацията: иницирането и прилагането на проекти и програми за противодействие на корупцията на национално и регионално равнище.

Основните цели и задачи, залегнали в Устава на Асоциацията:

- провеждане на изследователски инициативи по проблемите на корупцията, чрез мобилизиране усилията на учени, общественици и експерти в съответните области;
- системно набиране, представяне и разпространение на необходимата аналитична информация сред държавните институции и граждански организации;
- разработване, тестване и осъществяване на разнообразни граждански инициативи и проекти, насочени към намаляване на корупцията;
- предлагане на експертна и техническа помощ за различни граждански инициативи, насочени към противодействие на корупцията;
- изграждане и поддържане на контактна мрежа от международни и национални партньорски и донорски организации, занимаващи се с подобни проблеми;

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2016 ГОДИНА

Екипът на Асоциация „Прозрачност без граници” продължи успешно да реализира пълния обем от цели и задачи посредством инициирането и осъществяването на специфични проекти и инициативи в две основни програми.

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА, ориентирана към:

- апробиране на ефективни модели за независим експертен мониторинг и граждански контрол върху законодателството и процесите на управление от гледна точка на принципите на прозрачност и отчетност;
- инициране на застъпнически кампании в подкрепа на значими обществени каузи и проблеми, свързани с превенция и противодействие на корупцията, както и в защита на лица, пострадали от корупционни действия;
- повишаване на обществената чувствителност към проблемите на почтеността, прозрачността и отчетността в работата на публичните институции;
- осъществяване на експертно-аналитична дейност по проблемите на противодействието на корупцията и прилагането на добри управленски практики чрез мобилизиране на експертния потенциал на организацията и трансфер на чуждестранно know-how в областта по превенция и противодействие на корупцията.

РЕГИОНАЛНА ПРОГРАМА, насочена към:

- осъществяване на международни проекти в партньорство с Transparency International – Секретариат и с националните представителства на Transparency International;
- обмяна на опит и създаването на регионални мрежи при осъществяването на антикорупционни инициативи.

ПОСТИЖЕНИЯ НА АСОЦИАЦИЯТА ПРЕЗ 2016 ГОДИНА

- Изработен Индекс на Местната система за почтеност – 2016, който е инструмент за сравнителна оценка на приноса на ключови сектори и институции в противодействието на корупцията на местно ниво. Индексът се публикува за втора година и позволява извършването на сравнителна оценка на 27-те общини – областни центрове, включени в изследването, като по този начин може да служи като

-
- дългосрочно сътрудничество с централната и местните власти, експерти в държавната администрация и неправителствени организации с подобна насоченост с цел създаване на стабилна мрежа от обществени коалиции, работещи по проблемите на борбата с корупцията.

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2016 ГОДИНА

ориентир на бизнеса при неговите планове за инвестиции на регионално ниво, а за институциите на местната власт – като ориентир за необходимите действия за реформи. В дългосрочна перспектива Индексът служи като инструмент за анализ на тенденциите при развитието на общините, включени в изследването.

- Стартирала инициатива за гарантиране на прозрачността и отчетността при управлението на средства от европейските фондове, изразходвани чрез обществени поръчки. В тази връзка Асоциацията участва в международен проект, подкрепен от Европейската комисия, в рамките на който организацията предоставя своята експертиза относно приложението на пактовете за почтеност при обществените поръчки на организации от други 10 европейски държави, като наред с това осъществява мониторинг над изграждането на важни инфраструктурни елементи от магистрала „Струма“.
- Разработена Методология за оценка на системата за почтеност в банковия сектор, която служи като инструмент за анализ на дефицитите в работата на институциите с контролни правомощия в банковата система. В конкретен аспект методологията послужи като отправна точка за анализ на причините за един от най-големите скандали в обществения живот на страната през последните години – източването и фалитът на КТБ. В по-глобален план методологията може да служи като универсален инструмент на безпристрастен анализ на системата от контролни институции, за установяване и преодоляване на системно повтарящи се дефицити в банковия сектор на страната, както и да идентифициране на потенциални рискове за банковата система.
- Осъществена гражданска инициатива за наблюдение на изборния процес. В тази връзка организацията осъществи граждански мониторинг на президентските избори и националния референдум, проведени на 6/13 ноември 2016 г. със съдействието на най-широката мрежа от граждански организации. Въз основа на извършеното гражданско наблюдение и на анализа на получените резултати бе разработен и публикуван мониторингов доклад от наблюдението на изборния процес, а също така бе разработен пакет от предложения за промени в изборното законодателство и в практиката по неговото прилагане.
- Експертно-аналитична дейност, свързана с развитие на антикорупционния капацитет на бизнеса. В тази връзка експертен екип на Асоциацията разработи обучителен курс по превенция и противодействие на корупцията. Въз основа на това бе проведено и

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2016 ГОДИНА

антикорупционно обучение на мениджърския екип на една от водещите компании в сектора на телекомуникациите.

- Проведени конференции, обучителни семинари, кръгли маси и обществени дискусии, в страната и в чужбина, посветени на системата за почтеност на публичните институции на местно ниво, прозрачност и почтеност на изборния процес, механизми за граждански контрол върху управлението на публични ресурси, изразходвани чрез обществените поръчки.
- Изработени публикации, информационни и обучителни материали, които представят анализите и изследванията на Асоциация „Прозрачност без граници” във връзка с осъществените проекти и инициативи.

ОБЛАСТИ НА ДЕЙНОСТ

I. ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ПОЛИТИЧЕСКАТА КОРУПЦИЯ. МОНИТОРИНГ ЗА СПАЗВАНЕТО НА ДЕМОКРАТИЧНИТЕ СТАНДАРТИ В ИЗБОРНИЯ ПРОЦЕС. МОНИТОРИНГ НА ФИНАНСИРАНЕТО НА ПОЛИТИЧЕСКАТА ДЕЙНОСТ

Проблемът за влиянието на корупцията върху политическия живот и върху цялостния модел, по който се осъществява управлението на страната е една от основните теми, които стоят на вниманието на Асоциация „Прозрачност без граници” от създаването ѝ до сега.

През 2001 година Асоциация „Прозрачност без граници” за пръв път осъществи наблюдение на прозрачността на предизборна кампания (президентски избори – 2001), а през 2003 година създаде методология за измерване нивото на прозрачност при финансиране на политическите партии и предизборни кампании, като използва за основа утвърдения международен Индекс за възприемане на корупцията на Transparency International. Вече шестнадесет поредни години Асоциацията провежда изследвания, на базата на които изработва и публикува индекси за прозрачност при финансирането на предизборните кампании, изработва доклади от наблюдението на изборния процес, формулира предложения за промени в законодателството, които са обект на вниманието не само на българската аудитория, но и на други международни организации и национални представителства на Transparency International.

През последните години въпросът за прозрачността и отчетността при финансирането на предизборните кампании бе изместен от други проблеми, които оказват съществено негативно влияние върху изборния процес – купуването на гласове, различните форми на контрол и незаконосъобразен натиск върху избирателите, както и дефицитите в организационната подготовка и провеждането на изборите. Натрупващите се проблеми в

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2016 ГОДИНА

изборния процес провокираха Асоциация „Прозрачност без граници” да разшири обхвата на своето наблюдение и оценка, като от 2009 година основен фокус на наблюдение са два основни проблема: 1) демократични стандарти, почтеност и прозрачност в изборния процес в изборния процес, включително ограничаване на нередности и злоупотреби с избирателни права на гражданите; 2) прозрачност и отчетност при финансиране на предизборните кампании на участниците в изборите.

Мониторинг на президентски избори и национален референдум

През септември 2016 година Асоциация „Прозрачност без граници” стартира наблюдение на предизборната кампания и предприе действия за получаването на официален статут на наблюдател на референдума². Въз основа на предприетите стъпки организацията мобилизира подкрепата на повече от 100 доброволци и 26 неправителствени организации и извърши наблюдение на избирателния процес. Инициативата за мониторинг се основаваше на следните действия:

- създаване на широка застъпническа мрежа от доброволци и неправителствени организации, работещи на местно ниво във всички региони на страната, и, които са обединени – Национална мрежа за наблюдение на изборния процес, включваща 26 организации;
- обучение на наблюдатели на изборния процес и провеждания референдум, което е насочено към идентифициране на нарушения и сигнализиране на институциите с цел ограничаване на нарушенията в деня на референдума (проведено през октомври 2016 г.);
- осъществяване на наблюдение на всички ключови етапи от изборния процес: 1) предизборната кампания, свързана с президентските избори; 2) информационната кампания, свързана с разглежданите въпроси за промяна на типа избирателна система, въвеждане на задължително гласуване и намаляване размера на държавната субсидия за партии, 3) дейността на институциите по подготовка на изборите и референдума; 4) протичането на избирателния процес на 6 и 13 ноември 2016 г.;
- участие в различни формати на телевизионни и радио предавания и дискусии, които са насочени към разпространение на информацията относно въпросите, които са предмет на обсъждане в референдума;
- установяване на нарушения на изборния процес и сигнализиране на институциите за нередности с цел предприемане на действия за ограничаване/санкциониране на нередностите.

---

² Вж. Решение на ЦИК № 3551-ПВР-НР/20.09.2016 г. относно регистрация на наблюдатели от сдружение „Асоциация „Прозрачност без граници“ за участие в изборите за президент и вицепрезидент на републиката и национален референдум на 6 ноември 2016 г.

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2016 ГОДИНА

Съществен детайл от инициативата е фактът, че организацията успя не само да мобилизира доброволци, но и да съдейства за практическото обучение по прилагане на методи за граждански мониторинг, което е важна практическа част от обучението на студенти по социални и политически науки от СУ „Кл. Охридски“, ПУ „Паисий Хилендарски“ и ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“.

Въз основа на извършения мониторинг и на последвалия анализ Асоциация „Прозрачност без граници“ изработи мониторингов доклад от наблюдението на изборния процес и формулира пакет от предложения за повишаване на прозрачността и почтеността в изборния процес. В периода след проведените избори Асоциация „Прозрачност без граници“ насочи своите усилия към промотиране на предложенията за промени в изборното законодателство и бе активен участник в поредица от дискусии по темата. Организацията изработи становище във връзка с разработвани проекти на Изборен кодекс и продължава да наблюдава работата на Народното събрание във връзка с промените в Изборния кодекс.

II. РЕФОРМА В ПУБЛИЧНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ. МОНИТОРИНГ НА ДЕЙНОСТТА НА ПУБЛИЧНИТЕ ИНСТИТУЦИИ

Проект „Индекс на местната система за почтеност”

Проектът „Индекс на местната система за почтеност” е тригодишна инициатива на Асоциация „Прозрачност без граници”, която се осъществява от началото на ноември 2014 година благодарение на финансовата подкрепа на Фондация „Америка за България”. Инициативата е израз на оценката на Асоциация „Прозрачност без граници”, че ефективното противодействие на корупцията в страната не може да извърши без участието на ключови институции и социални актьори на местно ниво. Инициативата се осъществява чрез три основни линии на дейност:

- оценка на капацитета на местните публични институции и други актьори за прилагане на устойчиви антикорупционни политики; изработване на годишен Индекс на Местната система за почтеност;
- укрепване на почтеността на местните общности: развитие на капацитета на местните власти за прилагане на дългосрочни устойчиви антикорупционни политики;
- застъпничество за реформи в местните антикорупционни политики.

През 2016 година организацията фокусира вниманието си в две насоки:

- осъществяването на изследване на институциите на местната система за почтеност и промотирането на резултатите от изследването;

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2016 ГОДИНА

- провеждане на поредица от експертни дискусии, работни срещи и обучителни семинари с представители на изследваните институции, които са насочени към развитието на антикорупционния капацитет на най-слабо представилите се общини.

Изследването на институциите на местната система за почтеност бе осъществено в сътрудничество с широка мрежа от местни неправителствени организации, които са партньори на Асоциация „Прозрачност без граници” при осъществяването на инициативата на територията на изследваните 27 общини, които са областни центрове. В тази връзка на 1-2 април 2016 г. беше проведен обучителен семинар за представители на неправителствени организации, включени в осъществяването на инициативата, като целта беше да се обмени опит от съвместната работа през първата година и да се очертаят насоките на съвместната по-нататъшна работа.

Бе осъществено изследване дейността на институциите и социалните актьори на местно ниво, като в тази връзка усилията бяха фокусирани в следните насоки:

- провеждане на дълбочинни интервюта и анкети с членове на Общински съвети, секретари в общините – областни центрове, журналисти от местни и регионални медии, представители на местния бизнес, политически партии и неправителствени организации;
- анализ на документални източници, отразяващи работата на изследваните институции от 27-те общини – областни центрове;
- статистическа обработка и анализ на резултатите от проведеното изследване, които послужиха за изработване на Индекс на местната система за почтеност – 2016;
- създаване на сайт – интернет платформа, която да осигури публичност на резултатите от изследването и възможност за аналитично търсене и анализ на данни от индекс – 2015 и индекс – 2016.

В резултат на прилагането на методологията за мониторинг бе съставен *Индекс на местната система за почтеност – 2016*. Той второто годишно изследване на ключови институции и социални актьори, които изграждат системата на почтено и отговорно управление на местно ниво. Индексът представя сравнителна картина на антикорупционния капацитет, роля и значение на общински съвет, кмет, общинска администрация, политически партии, органи на съдебна власт, полиция, бизнес, медии и гражданско общество в 27-те общини – областни центрове в България.

Резултатите от изследването за 2016 година бяха обявени на форум, който се състоя на 9 декември 2016 година – Международният ден за борба с корупцията. В дискусиата участваха кметове, председатели на общински

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2016 ГОДИНА

съвети, области управители, местни обществени посредници, експерти от гражданския сектор и медии. Резултатите от Индекса на местната система за почтеност са публикувани и на самостоятелната страница на инициативата: <http://lisi.transparency.bg/>.

Втората линия на работа по проекта през 2016 година бе фокусирана върху развитие на антикорупционния капацитет на институции и социални актьори от трите общини, които се намират в дъното на класацията на индекса от предходната година. В тази връзка усилията бяха осъществени:

- работни срещи с представителите на местната власт и областните управи – в рамките на проведените срещи с кметове и областни управители от Кърджали, Хасково и Видин бяха представени резултатите от изследванията на институциите в съответните общини, анализ на установените дефицити и бяха обсъдени програми от целенасочени действия за отстраняване на установените дефицити;
- форуми с участието на членовете на областните антикорупционни съвети – във Видин, Габрово, Добрич, Кърджали и Хасково бяха проведени дискуссионни форуми с участието на членовете на областните съвети по превенция и противодействие на корупцията, в рамките на които бяха представени резултатите от изследването и бе мобилизирана подкрепа за действия по преодоляване на констатирани дефицити в работата на институциите;
- поредица от дискусии в представители на неправителствени организации от Кърджали, Хасково и Видин – в рамките на дискусиите бе обсъдена ролята на гражданските организации като коректив на управлението на местно ниво и бе споделен бе позитивен опит от работата на други неправителствени организации, които успяват да се справят адекватно със своите функции на граждански коректив;
- обучителни семинари за журналисти от Кърджали, Хасково и Видин – проведен „Майсторски клас по разследваща журналистика“, в рамките на който бяха развити и надградени умения на представители на местните медии за осъществяване на разследвания на дейността на институциите на местно ниво.

Работата по осъществяването на проекта продължава и през 2017 година, като фокусът на усилията през третата година ще бъде развитие на капацитета на институциите на трите общини, които са получили най-ниски оценки в изследването от 2016 година.

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2016 ГОДИНА

Инициатива „КТБ – какво се случи?”

От началото на 2016 година три български неправителствени организации – Център за либерални стратегии, Асоциация „Прозрачност без граници“ и Програма „Достъп до информация“, обединиха своите усилия за осъществяването на съвместна инициатива, която е насочена към повишаване на прозрачността относно функционирането на банковата система, идентифицирането на дефицити в работата на банките и на институциите с надзорни правомощия и, не на последно място – към създаването на условия за стабилност в банковата система и развитието на механизми за почтеност и ефективност в работата на публичните институции, регулиращи банковия сектор в страната.

Конкретният повод за иницирането на тази гражданска инициатива е един от най-значимите скандали в обществения живот на страната през последните години – фалитът на Корпоративна търговска банка, но стратегическата цел е да бъде направена безпристрастна оценка на причините, която да послужи като отправна точка за промяна в начина на функциониране на банковата система и за развитие на капацитета на надзорните институции за ефективно изпълнение на контролните функции и защита на публичния интерес.

Приносът на Асоциация „Прозрачност без граници“ в тази инициатива се състои в изработването на аналитичен инструмент за оценка на капацитета, ролята и управлението на институциите, които имат надзорни правомощия в банковата система, и в прилагането на този инструмент като база за оценка.

В тази връзка през 2016 година експертен екип на Асоциация „Прозрачност без граници“ разработи „Методология за оценка на системата за почтеност в банковия сектор“, която представлява оригинален аналитичен инструмент за изследване и оценка на институции, които имат ключова роля при определянето на правилата за функциониране на банковата система, следят за тяхното прилагане и санкциониране.

Въз основа на разработения документ екипът на Асоциация „Прозрачност без граници“ продължава своята работа по извършване на оценка на институциите, формиращи системата за почтеност в банковия сектор – Българска народна банка, Комисия за финансов надзор, Комисия за публичен надзор над регистрираните одитори, банки, одиторски предприятия, парламент.

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2016 ГОДИНА

III. ПРОЗРАЧНОСТ И ЕФЕКТИВНО УПРАВЛЕНИЕ НА ПУБЛИЧНИ СРЕДСТВА – ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА КОРУПЦИЯТА ПРИ ОБЩЕСТВЕНИТЕ ПОРЪЧКИ

Инициативата е част от четиригодишен международен проект „Пактове за почтеност – превантивен граждански механизъм за защита на фондовете на ЕС“, който се осъществява от началото на януари 2016 година с финансовата подкрепа на Европейската комисия. Той е част от съвместна инициатива, в която участват 11 държави (България, Гърция, Италия, Латвия, Литва, Полша, Португалия, Румъния, Словакия, Унгария, Чехия) и се координира от Transparency International Secretariat.

Основната цел на инициативата е да проучи модела на Пактовете за почтеност като инструмент за повишаване на прозрачността и отчетността при обществените поръчки и да популяризира прилагането им в Европейския съюз с оглед предотвратяване на измами и корупция при разходването на средствата от европейските фондове. Специфичните цели на проекта са:

- да мобилизира експертната на организации, прилагали Пактовете за почтеност и да съдейства за обмяната на опит и ноу-хау между държави-членки на ЕС във връзка с управлението на средства от европейските фондове.
- да допринесе за прозрачността и отчетността в 17 избрани обществени поръчки, осъществявани в 11 държави-членки на ЕС и съфинансирани от европейските фондове;
- да осигури прозрачност и достъп до информация по проблемите на процеса по възлагането и изпълнение на обществените поръчки;
- да направи оценка на прилагането на Пактовете за почтеност, като изведе добри практики и формулира препоръки за по-широко разпространение на този инструмент.

През 2016 година усилията на екипа на Асоциация „Прозрачност без граници“ бяха фокусирани в няколко насоки:

- Предоставяне на ноу-хау относно модела на Пакта за почтеност при обществените поръчки и неговото практическо приложение – в тази връзка бяха проведени поредица от работни срещи, в рамките на които експертни екипи на организациите, осъществяващи проекта, обмениха своята експертиза и практически опит относно същността на пактовете за почтеност, практически аспекти от тяхното приложение, критичен анализ и оценки относно постиженията и трудностите при прилагането. През 2016 г. експертни екипи от

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2016 ГОДИНА

Гърция и Чехия участваха в работни срещи с екипа на Асоциация „Прозрачност без граници“, за да проучат опита на българската организация в тази област;

- Мониторинг на обществена поръчка, която е със значим обществен интерес – в тази връзка Асоциация „Прозрачност без граници“ взе решение да осъществи мониторинг на изпълнението на обществена поръчка, в която е фокусиран значим обществен интерес и се предвижда да бъдат изразходвани европейски средства със значителна стойност. Като обект на мониторинг бе избрана поръчката за проектиране и строителство на тунел „Железница“ на автомагистрала „Струма“. В тази връзка бяха подписани споразумения за сътрудничество с възложителя (Национална компания „Стратегически инфраструктурни проекти“, а впоследствие Агенция „Пътна инфраструктура“), разработен бе Пакт за почтеност, бяха проведени поредица от срещи, насочени към включване на фирмите – участници в процедурата, като въз основа на провеждания мониторинг бе изработен първият мониторингов доклад.
- Анализ и оценка на ефекта от прилагането на Пакта за почтеност като инструмент за повишаване на прозрачността и отчетността при обществени поръчки, в които се изразходват средства от европейските фондове – в рамките на тази дейност екипът на организацията участва в съвместни срещи с екипите на другите участници в проекта. Сред тях следва да бъдат отбелязани работният семинар “Integrity Pacts – a tool to increase transparency, accountability and EU funds implementation”, проведен на 12 октомври 2016 година в Брюксел в рамките на Европейската седмица на регионите, както и работната среща между представители на Европейската комисия и TI-Secretariat в Брюксел, проведена на 16-17 юни 2016 г.

Партньорство с бизнеса за развитие на антикорупционния капацитет

През октомври 2016 година експертен екип на Асоциация „Прозрачност без граници“ проведе обучителен курс за мениджърския състав на една от водещите компании телекомуникационни в страната - Telenor.

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2016 ГОДИНА

III. ПОВИШАВАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНАТА ИНФОРМИРАНост. ПРОВЕЖДАНЕ НА ЗАСТЪПНИЧЕСКИ КАМПАНИИ

Проект „Център за правна консултация на пострадали от корупция“

Центърът за правна консултация на пострадали от корупция³ е създаден през 2006 година по инициатива на Transparency International – България, като оттогава по инициатива на TI – Секретариат и национални представителства на TI на са създадени повече от 15 центъра в държави от Европа, Азия и Африка.

Настоящата работа на Центъра за правна консултация на пострадали от корупция в България се осъществява като част от дейността по проект „Подай сигнал (II) – включване на гражданите в противодействие на корупцията в Южна Европа”. Инициативата се осъществява с финансовата подкрепа на Европейската комисията, по програма „Превенция и противодействие на престъпността”, Home/2012/ISEC/AG, като предвижда изграждането на нови центрове и обмяната на опит със съществуващи центрове в държави от южната част на Европа. Международният проект се осъществява в шест държави – България, Италия, Румъния, Португалия, Словения и Кипър.

Дейността на Центъра включва осигуряването на практическа правна помощ и експертна препоръка на граждани, които са пострадали или са станали свидетели на корупция и проявяват решимост да сезират компетентните държавни органи. За целта се поддържа безплатната телефонна линия 0800 11 224, на която могат да бъдат подавани сигнали за случаи на корупция; сигнали могат да бъдат подадени и по електронен път (на електронната поща на Центъра alac@transparency.bg) или чрез специално поддържаната интернет-страница (<http://alac.transparency.bg/bg/signals-corruption.html>).

Функционирането на Центъра има за цел да предостави възможност на гражданите да вземат активно участие в борбата с корупцията чрез предоставяне на безплатна правна помощ в подкрепа на техните усилия за възмездяване на корупционни престъпления от страна на обществени институции или техни служители. В тази връзка, основен фокус в дейността на Центъра през 2015 година бе работата по сигнали на граждани за очаквани и докладвани нарушения на изборния процес. Основната част от получените 141 сигнала се отнасяха до нарушения и престъпления срещу политическите права на гражданите в качеството им на участници в изборния процес. Както и през предходните предизборни кампании (2009 г., 2011 г., 2012 г., 2013 г. и 2014 г.) екипът на Центъра оказваше съдействие на

---

³ Advocacy and Legal Advice Centre (ALAC).

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2016 ГОДИНА

гражданите, като предоставяше информация за техните права като избиратели, изпращаше сигнали до компетентните институции, обработваше и систематизираше информацията от докладваните нарушения, с цел да подпомогне работата на институциите и на Асоциация „Прозрачност без граници” за превенция и противодействие на нарушения в изборния процес.

През 2016 година усилията на организацията бяха фокусирани не само към осигуряването на съдействие на гражданите при защита на техните права (чрез предоставяне на безплатна правна помощ), но и в още няколко насоки:

- провеждане на изследвания на общественото мнение и разпространение на анализи на корупцията в страната;
- осъществяване на информационна кампания сред гражданите, целяща да ги информира за негативните последствия от корупцията и за средствата, с които могат да защитят своите права;
- осъществяване на застъпническа кампания пред институциите с цел предприемане на мерки за ограничаване на корупцията;

Въз основа на резултатите от работата на Центъра през 2016 година експертният екип на организацията формулира поредица от препоръки за промени в изборното законодателство, за необходими мерки на институциите при подготовката и провеждането на изборите и за реализиране на по-ефективна политика по санкциониране на установените случаи на престъпления срещу политическите права на гражданите. Препоръките бяха представени както в рамките на работни срещи, така и на публични форуми с участието на представители на институциите.

Като част от застъпническата кампания през есента на 2015 година Асоциация „Прозрачност без граници” инициира обучени за наблюдатели, който имаше за цел да изгради знания и умения за извършване на наблюдение на изборния процес и защита на избирателните права на гражданите. Проведеното обучение послужи като отправна точка за осъществяване на граждански мониторинг на изборния процес и за идентифициране на дефицити и тенденции в изборния процес в страната.

Наблюдението на изборния процес бе осъществено със съдействието на коалиция от 26 неправителствени организации от цялата страна, като в този процес се включиха над 100 доброволци. С тяхно съдействие бяха установени нарушения на избирателните права на гражданите, като една от съществените последици бе ангажирането на експертния екип на Асоциацията в оценка на всеки получен сигнал и търсене на съдействие от институциите за защита на пострадалите и санкциониране на извършените престъпления и нарушения.

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2016 ГОДИНА

Проект „Национален антикорупционен ресурсен център”

Асоциация „Прозрачност без граници” продължава да поддържа Антикорупционния център, който беше създаден с финансовата подкрепа на Европейската комисия. Библиотеката на центъра съдържа значителен обем от книги, периодични издания и аналитични материали, разглеждащи същността на проблема за корупцията в национален и световен мащаб. Наред с изданията на експерти, международни институции и други неправителствени организации, центърът предоставя на разположение и всички публикации на „Прозрачност без граници” на английски и български език, които са резултат от 17-годишната работа на Асоциацията.

Изграденият капацитет на центъра позволява на екипа да продължи извършването на дейности в три основни насоки:

- обработване и попълване на информационния архив, който се допълва от няколко вида източници на информация. Архивът се попълва от ежедневния преглед на печата на националните печатни и електронни издания относно информация за случаи на корупция и анализи, посветени на темата. Наред с това, архивът се попълва с публикации, анализи и изследвания, публикувани в Интернет. Също така, архивът се попълва от материали от конференции, предоставени от държавни институции, от български и международни неправителствени организации;
- екипът на Асоциацията продължава дейността по предоставяне на информация от библиотеката, като ежедневно обработва подадените заявки по електронен път за информация от библиотеката;
- дейността на Антикорупционния ресурсен център се подпомага от стажанти – студенти по политология, европеистика и публична администрация от СУ, НБУ и чуждестранни университети. Асоциация „Прозрачност без граници” има вече установена практика да осигурява възможност на студенти да провеждат своя стаж, като наред с обучението им относно начина на функциониране на организацията, екипът полага усилия да популяризира каузата на TI за нетолерантност към корупцията. Стажантите оказват съдействие както в текущата работа на екипа, така и в дейността на центъра.

Мониторинг на националните печатни и електронни медии

Екипът на Асоциацията осъществява редовен медиен мониторинг на националните печатни и електронни издания. Информацията относно корупционни казуси, злоупотреба с власт и обществени ресурси, анализи и коментари, посветени на различните измерения на проблемите на корупцията в различни обществени сфери се подлага на необходимата

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2016 ГОДИНА

систематизация, която позволява да бъде използвана в рамките на дейностите по проектите и за идентифициране на проблемни области в борбата с корупцията.

Постоянни дейности

Представяне на сравнителните изследвания на Transparency International

Като национално представителство на международната организация за борба с корупцията Transparency International, Асоциация “Прозрачност без граници” ежегодно обявява резултатите от сравнителни международни изследвания и анализи, част от които са се наложили като авторитетни източници на информация и оценки нивото на корупция, икономическото и политическото развитие на изследваните страни. Сред тях следва да се отбележат:

- **Индекс за възприятие на корупцията (Corruption Perception Index)**, измерващ нивото на политическа и административна корупция според оценките на представителите на бизнеса, анализатори на икономическия и политическия риск от целия свят, включително и анкетирани експерти от изследваните държави. Изследването позволява извършването на сравнителни оценки в регионален и субрегионален мащаб, които могат да дадат най-общ ориентир на бизнеса в кои държави от даден регион корупционният риск е по-голям и съответно – общата среда за осъществяване на бизнес е по-неподходяща.
- **Световен корупционен барометър (Global Corruption Barometer)**, представящо оценка на нивото на разпространение на корупцията в отделните сектори и институции в рамките на изследваните държави. Изследването дава възможност за сравнение на степента на разпространение на корупцията в основни сектори на обществения, икономически и политически живот в рамките на една изследвана държава. Наред с възможността за осъществяване на секторен анализ, барометърът служи като база за разработване на антикорупционни политики с ясно очертани приоритети, както и като ориентир за бизнеса относно институциите и секторите на обществения, икономически и политически живот, които имат по-съществени дефицити в своята работа и съответно – представляват по-сериозен корупционен риск.
- **Световен доклад за корупцията (Global Corruption Report)**, представящ задълбочено проучване на корупцията в ключови сектори от обществения живот.

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2016 ГОДИНА

- **Индекс за плащане на подкупи (Bribe Payers Index)**, предоставящ информация относно готовността на фирми от дадена държава да предлагат и плащат подкупи при осъществяването на своите експортни стратегии в чужбина. Изследването служи на бизнеса като ориентир относно готовността на техните конкуренти, работещи в чужбина или възнамеряващи да осъществяват експортна експанзия на нови пазари, да предлагат и плащат подкупи.

ПУБЛИЧНИ ИЗЯВИ И ФОРУМИ, ОРГАНИЗИРАНИ ОТ АСОЦИАЦИЯ “ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

В рамките на осъществяваните инициативи и текущите си проекти през 2016 година, Асоциация „Прозрачност без граници” имаше голям брой публични изяви. Основна цел на екипа на Асоциацията е предизвикване на медиен интерес и широко отразяване на всичките ѝ инициативи. Асоциацията активно работи с широк кръг от представители на националните и регионални печатни и електронни медии. В резултат от установяването на трайни контакти с тях, всички събития, организирани от Асоциацията, бяха широко отразени в печатните и електронни медии. Сред форумите, организирани през 2016 година, е следва да се отбележат:

- Обучителен семинар за неправителствени организации „Индекс на местната система за почтеност: година II – успехи, поуки, очаквания“, проведен на 1-2 април 2016 г. в София;
- Пресконференция „Индекс на Местната система за почтеност: Кои общини са на дъното на класацията и как да постигнат напредък?,“ проведена на 11 април 2016 година в София;
- „Майсторски клас по разследваща журналистика“, проведен на 5 април 2016 г. в гр. Хасково;
- „Майсторски клас по разследваща журналистика“, проведен на 17 май 2016 г. в гр. Кърджали;
- „Майсторски клас по разследваща журналистика“, проведен на 19 април 2016 в гр. Видин;
- Форум на обществения антикорупционен съвет за представяне и обсъждане на резултатите от изследването „Индекс на местната система за почтеност – 2015“, проведен на 12 юни 2016 г. в гр. Видин;
- Форум на обществения антикорупционен съвет за представяне и обсъждане на резултатите от изследването „Индекс на местната система за почтеност – 2015“, проведен на 13 юни 2016 г. в гр. Добрич;

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2016 ГОДИНА

- Форум на общественения антикорупционен съвет за представяне и обсъждане на резултатите от изследването „Индекс на местната система за почтеност – 2015“, проведен на 15 юни 2016 г. в Добрич;
- Дискусия „Местна система за почтеност в България: ролята на гражданските организации“, проведена на 7 април 2016 г. в гр. Хасково;
- Дискусия „Местна система за почтеност в България: ролята на гражданските организации“, проведена на 8 април 2016 г. в гр. Кърджали;
- Дискусия „Местна система за почтеност в България: ролята на гражданските организации“, проведена на 22 април 2016 г. в гр. Видин;
- Форум „Индекс на Местната система за почтеност – 2016“, проведен на 9 декември 2016 година в София.

Нови публикации на асоциация „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

В резултат на осъществените изследвания, анализи и мониторинг през 2016 година бяха изработени следните публикации:

- „Индекс на местната система за почтеност в България: каталог на добрите практики“;
- „Методология за оценка на системата за почтеност в банковия сектор“;
- Методика за наблюдение „Независим граждански мониторинг на процедурата по възлагане и изпълнение на обществена поръчка с предмет „Проектиране и строителство на Автомагистрала „Струма“, Лот 3.1 тунел „Железница““;
- Доклад от откритата процедура за възлагане на обществена поръчка с предмет „Проектиране и строителство на автомагистрала „Струма“ Лот 3.1 тунел „Железница“: ЕТАП I. Анализ на подготовката на процедурата и документацията за участие.

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2016 ГОДИНА

ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДЕЙНОСТТА НА АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ” ПО ЧЛ. 40 ОТ ЗАКОНА ЗА ЮРИДИЧЕСКИТЕ ЛИЦА С НЕСТОПАНСКА ЦЕЛ

Като организация с нестопанска цел Асоциация „Прозрачност без граници” извършва своята дейност в подкрепа на развитието на гражданското общество. Основен приоритет в работата на Асоциацията е инициирането и прилагането на проекти и програми за превенция и противодействие на корупцията на национално, регионално и местно равнище.

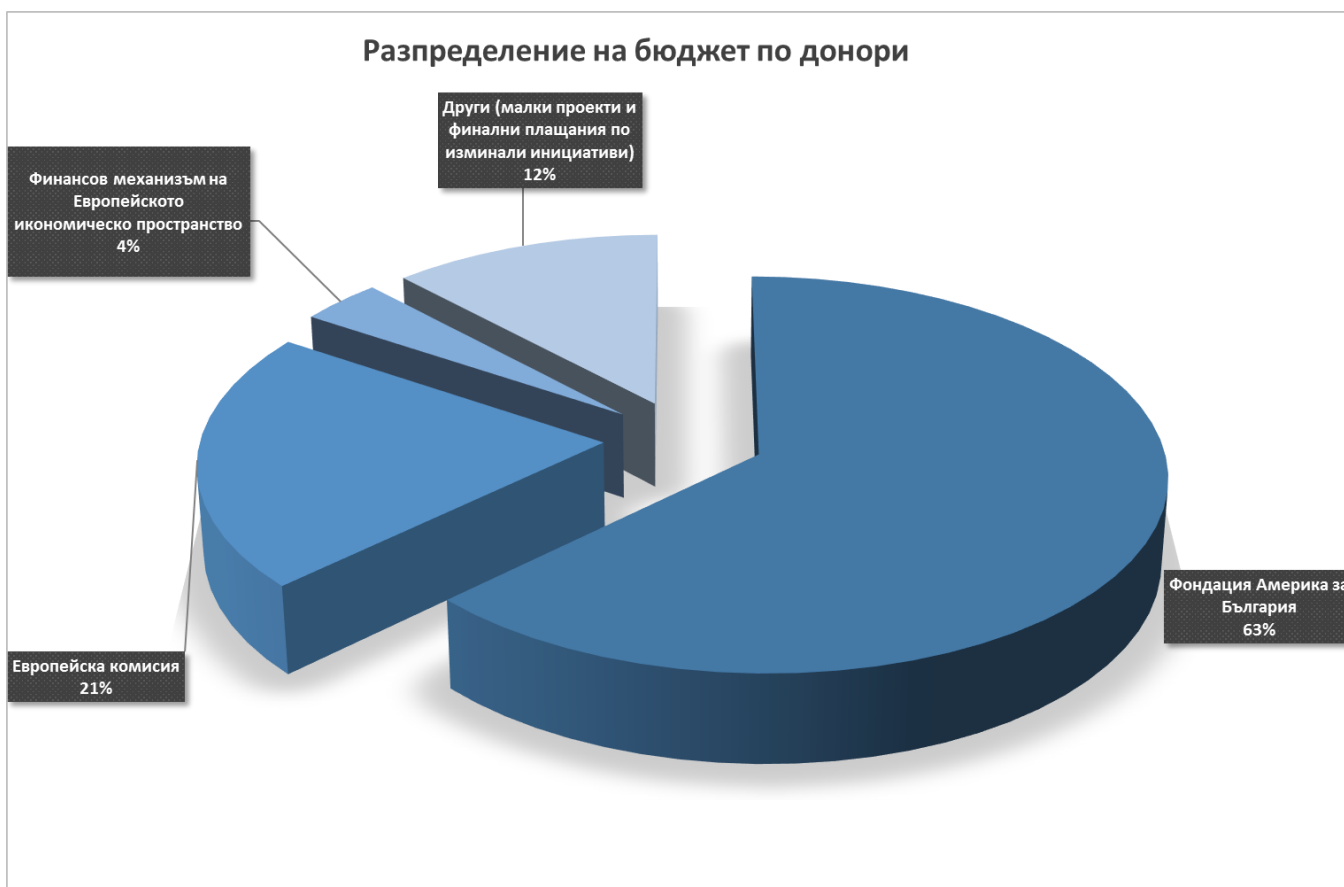
Съгласно Устава на Асоциация „Прозрачност без граници”, нейната мисия е да обединява усилията на държавните институции, местните власти, представителите на гражданското общество, частния сектор и медиите с цел провеждането на системни реформи и предприемането на конкретни действия срещу разпространението на корупцията в страната.

Всички проведени програми и инициативи на Асоциацията през 2016 година бяха непосредствено подчинени на изпълнението на по-горе посочените приоритети. Всички приходи, получени в рамките на изминалата година, са използвани в съответствие с изискванията за член 38, съгласно който организацията извършва работа в подкрепа на общественополезни дейности за развитието и стабилността на гражданското общество.

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ“

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2016 ГОДИНА

Общ бюджет за 2016 г.	480 916.95 лв.
-----------------------	----------------

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ“

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2016 ГОДИНА

